

УДК 343.1(477)

Анастасія Сергіївна ПОЛІЩУК,
*здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Дмитро Петрович ПИСЬМЕННИЙ,
*кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ*

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

В умовах обрання Україною європейського шляху, необхідним чинником розвитку держави є запровадження таких норм у законодавстві, які є об'єктивною вимогою сучасного громадянського суспільства. Тому у 2014 році норми Кримінального процесуального кодексу України були доповнені главою 24-1 «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень». Необхідність запровадження даного інституту було покликано переховуванням правопорушників від органів слідства та відсутності процесуальної процедури притягнення таких осіб до кримінальної відповідальності.

Проблемні аспекти здійснення спеціального досудового розслідування розглядалися в роботах таких науковців як Д. О. Алексєєва-Процюк, Г. В. Матвієвська, Д. П. Письменний, Л. Д. Удалова, О. В. Шило та ін.

У ст. 297-1 КПК України зазначено, що спеціальне досудове розслідування (*in absentia*) здійснюється стосовно одного чи декількох підозрюваних згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими цим Кодексом, з урахуванням положень цієї глави. Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні окремої категорії злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України [1].

Варто зазначити, що до процесуального закріплення даного інституту в нормах законодавства, думки вчених розходились щодо доцільності його застосування.

На нашу думку, слушною є позиція В. Т. Маляренка, який зазначав, що велика кількість кримінальних справ

щодо обвинувачених або підсудних, які втекли, постійно закривається у зв'язку зі впливом строків давності, тобто обвинувачені й підсудні в Україні все частіше використовують прогалину в законі і можливість уникнути кримінальної відповідальності за вчинений злочин. [2]

Тому процесуальне закріплення заочного розслідування лише сприятиме притягненню до відповідальності винних осіб.

До негативних наслідків запровадження інституту спеціального досудового провадження та спеціального судочинства в Україні слід віднести проблемність дотримання основних принципів кримінального судочинства, а також можливість зловживання органами досудового розслідування і суду заочними процедурами. [3]

На думку С. В. Шмалені запровадження спеціального досудового розслідування за умови точного дотримання положень ратифікованих Верховною Радою України міжнародних договорів та вимог КПК сприятиме реалізації принципу невідворотності покарання, скорочення строків, забезпеченню прав потерпілих від злочину [4].

Вважаємо, що запровадження даного інституту є прогресивним кроком, який здійснила Верховна Рада України.

Разом з тим, окремі вчені-процесуалісти зазначають, що норми, передбачені даною главою, є недосконалими та потребують доопрацювання. Так, пропонується об'єднати в одну главу під назвою «Заочне досудове розслідування та судове провадження» проведення спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження. Також пропонується не застосовувати спрощений порядок дослідження доказів при даній формі розслідування та надати повноваження внесення відомостей про здійснення спеціального досудового розслідування до Єдиного реєстру досудових розслідувань прокуророві, шляхом винесення постанови [5].

Таким чином, запровадження спеціального досудового розслідування є важливим етапом розвитку кримінального процесу, оскільки воно забезпечує дотримання строків кримінального провадження, перешкоджає невинновданому затягненню розслідування правопорушень та в повному обсязі забезпечує права потерпілих на відновлення їх порушених прав.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 23.10.2017).

2. Маляренко В. Т. Про заочне провадження у кримінальному судочинстві. *Вісник Верховного Суду України*. 2004. № 10 (50). С. 5–13.

3. Азаров Ю. І., Климчук М. П. Чи доцільне запровадження процедури спеціального досудового провадження та спеціального судочинства в Україні. *Юридична наука*. 2014. № 12. С. 134–140.

4. Шмаленя С. В., Валентій-Гезун В. М. Практика застосування слідчими та прокурорами положень Кримінального процесуального кодексу України щодо ініціювання та здійснення спеціального досудового розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 6. С. 234–237. URL: http://lsei.org.ua/6_2016/65.pdf (дата звернення: 23.10.2017).

5. Удалова Л. Л., Письменний Д. П. Здійснення кримінального провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого. *Право України*. 2015. № 7. С. 51–57.

Одержано 26.10.2017

УДК 34.343.5(477)

Ольга Олександрівна ПРИШВА,

*курсант Херсонського факультету
Одеського університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Віктор Миколайович ВЕЛИКИЙ,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальних та професійних дисциплін
Херсонського факультету
Одеського університету внутрішніх справ*

**ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ПОБУТОВОМУ
НАСИЛЬСТВУ**

За повідомленням Департаменту організаційно-аналітичного забезпечення та реагування Національної поліції

© Пришва О. О., 2017